

Sygn. akt III KO 52/21

POSTANOWIENIE

Dnia 3 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

w sprawie **M. J.**

skazanego za czyn z art. 148 § 1 k.k. w zb. z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 3 września 2021 r.

w kwestii przyjęcia wniosku skazanego o wznowienie postępowania zakończzonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...].

z dnia 16 czerwca 2011 r., sygn. akt II AKa [...]

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w L.

z dnia 1 lutego 2011 r., sygn. akt IV K [...]

na podstawie art. 545 § 3 k.p.k.

postanowił:

odmówić przyjęcia wniosku wobec jego oczywistej bezzasadności.

UZASADNIENIE

W dniu 16 czerwca 2021 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek skazanego M. J. o wznowienie postępowania sądowego zakończzonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 16 czerwca 2011 r., sygn. akt II AKa [...], utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w L. z dnia 1 lutego 2011 r., sygn. akt IV K [...], mocą którego został on skazany za przestępstwo z art. 148 § 1 k.k. w zb. z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 25 lat pozbawienia wolności.

Jako przyczynę uzasadniającą wniosek skazany powołał wadliwą ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, na podstawie którego przypisano mu sprawstwo zbrodni zabójstwa i rozboju. Wskazał, że został skazany w oparciu o pomówienia współoskarżonego, które nie są wiarygodne i których wiarygodność podważają zeznania świadków M. P. i W. P..

Do wniosku o wznowienie skazany załączył nadto wniosek o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu oraz wniosek o zwolnienie go od kosztów postępowania wznowieniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek skazanego M. J. jest oczywiście bezzasadny, co skutkuje rozstrzygnięciem o odmowie jego przyjęcia bez wzywania do usunięcia jego braków formalnych, w trybie art. 545 § 3 k.p.k.

Na wstępie wspomnieć należy, że instytucja wznowienia postępowania jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, który daje podstawy do wzruszenia prawomocnego orzeczenia wyłącznie na podstawie przesłanek ściśle określonych w ustawie. Katalog okoliczności otwierających drogę do wystąpienia z inicjatywą wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia zawierają przepisy art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k., art. 540b k.p.k., art. 542 § 3 k.p.k. (zob.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2018 r., sygn. akt III KO 25/18).

Przepis art. 545 § 3 k.p.k. przewiduje możliwość odmowy przyjęcia wniosku nie pochodzącego od osoby wymienionej w art. 545 § 2 k.p.k. (adwokata, radcy prawnego, radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej) bez wzywania do usunięcia jego braków formalnych, jeżeli z treści wniosku, w szczególności odwołującego się do okoliczności, które były już rozpoznawane w postępowaniu o wznowienie postępowania, wynika jego oczywista bezzasadność.

Stosownie zatem do treści art. 545 § 3 k.p.k. osobisty wniosek strony o wznowienie postępowania podlega, w sposób formalny, wstępnej kontroli w zakresie jego treści. W wypadku stwierdzenia, że treść wniosku świadczy o jego oczywistej bezzasadności, pismo procesowe nie podlega procedurze uzupełnienia

jego braków formalnych. Oczywista bezzasadność wniosku nie ogranicza się przy tym wyłącznie do tych wypadków, w których we wniosku o wznowienie podniesione zostały okoliczności będące już wcześniej przedmiotem rozpoznawania w postępowaniu o wznowienie postępowania. Użycie w treści art. 545 § 3 k.p.k. zwrotu "w szczególności" nie pozostawia wątpliwości, że jest to wskazanie przykładowe. Uznanie wniosku o wznowienie za oczywiście bezzasadny będzie miało więc miejsce również w sytuacjach, gdy w sposób oczywisty, rzucający się w oczy, wniosek ten oparty zostanie na innych podstawach niż te, które określone zostały w przepisach rozdziału 56 k.p.k. karnego lub też żadna ze wskazanych we wniosku okoliczności nie będzie się mieściła w katalogu przesłanek zawartych w art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. lub art. 540b k.p.k. oraz gdy nie będzie wchodzić w grę działanie sądu z urzędu - art. 542 § 3 k.p.k. Tak samo ocenić należy odwołanie się do określonej podstawy wznowieniowej przez jedynie formalnie jej przywołanie we wniosku, bez wskazywania, jakie konkretnie okoliczności przemawiają za wznowieniem postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2017 r., sygn. akt III KO 45/17, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2018 r., III KO 8/18, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2018 r., III KO 25/18).

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że przedmiotowy wniosek jest kolejnym wnioskiem o wznowienie postępowania pochodzącym od skazanego, zmierzającym do wzruszenia rozstrzygnięcia o jego odpowiedzialności karnej zawartego w wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 1 lutego 2011 r., sygn. akt IV K [...], utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 16 czerwca 2011 r., sygn. akt II AKa [...]. W pierwszym postępowaniu, toczącym się pod sygn. akt III KO 73/12, Przewodniczący Wydziału III Izby Karnej Sądu Najwyższego, uwzględniając wniosek skazanego, wyznaczył mu obrońcę z urzędu celem ewentualnego sporządzenia i podpisania wniosku o wznowienie postępowania w sprawie. Wyznaczony z urzędu obrońca nie stwierdził podstaw do sporządzenia wniosku o wznowienie, o czym poinformował Sąd Najwyższy, załączając opinię o braku podstaw do wznowienia postępowania. W związku z powyższym wezwano skazanego do uzupełnienia braku formalnego jego osobistego wniosku - poprzez sporządzenie go i podpisanie przez adwokata ustanowionego z wyboru. Wobec

bezs skutecznego upływu terminu do uzupełnienia braku, zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału III Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2012 r., sygn. akt III KO 73/12, wniosek skazanego uznano za bezskuteczny.

Skazany powtórnie wystąpił z osobistym wnioskiem o wznowienie postępowania w przedmiotowej sprawie pismem, które zainicjowało postępowanie Sądu Najwyższego o sygn. akt III KO 16/20. Jako przyczynę wznowienia wskazał na „niejasności w zeznaniach współoskarżonego”. Postanowieniem z dnia 5 czerwca 2020 r., sygn. akt III KO 16/20, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia wniosku wobec jego oczywistej bezzasadności, a wywiedzione do tego postanowienia zażalenie postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2020 r., sygn. akt III KZ 52/20, zostało pozostawione bez rozpoznania.

Analiza akt przedmiotowej sprawy pozwala uznać również i niniejszy wniosek skazanego za oczywiście bezzasadny. Jedynym powodem wyartykułowanym w piśmie, uzasadniającym zdaniem skazanego wznowienie postępowania w sprawie, jest zarzut wadliwej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz oparcie rozstrzygnięcia na niewiarygodnych – w ocenie M. J. - wyjaśnieniach współoskarżonego. Jakkolwiek skazany nie powołał żadnego z przepisów kodeksu postępowania karnego, stanowiącego podstawę wznowienia postępowania, to z treści tego wniosku należy uznać, że jego intencją było odwołanie się do podstawy z art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k.

Podkreślić należy, że nowe fakty lub dowody, stanowiące podstawę wznowienia postępowania, wyartykułowane w treści przepisu 540 § 1 pkt 2 k.p.k. mają wskazywać, że skazany nie popełnił czynu albo jego czyn nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze (art. 540 § 1 pkt 2a k.p.k.), albo że skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą, albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary, albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary (art. 540 § 1 pkt 2b k.p.k.), tudzież sąd umorzył lub warunkowo umorzył postępowanie karne, błędnie przyjmując popełnienie przez oskarżonego zarzucanego mu czynu (art. 540 § 1 pkt 2c k.p.k.). Tymczasem w realiach niniejszej sprawy wnioskodawca takich nowych faktów ani dowodów nie przedstawił. Jego wniosek stanowi w istocie

zakwestionowanie dokonanej w postępowaniu merytorycznym oceny dowodów, polemikę z ustaleniami Sądów obu instancji. Inicjując przedmiotowe postępowanie M. J. podjął nieudolną próbę podważenia prawomocnego orzeczenia w sprawie, kwestionuje prawidłowość dokonanej przez Sąd I instancji i zaaprobowanej przez Sąd odwoławczy oceny dowodów, w tym wyjaśnień współoskarżonego K. F. oraz świadków – M. P. i W. P.. Tymczasem z akt sprawy jednoznacznie wynika, że relacje procesowe współoskarżonego i ww. świadków były przedmiotem wnikliwej analizy zarówno Sądu I, jak i II instancji. Nie można ich zatem uznać za dowody „nowe” uzasadniające potrzebę wywołania głębszych rozważań na płaszczyźnie art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k.

Jednocześnie wspomnieć wypada, że w sprawie o wznowienie postępowania sąd nie dokonuje na nowo oceny zebranych w toku procesu dowodów i poprawności przyjętych w oparciu o nie ustaleń faktycznych będących podstawą prawomocnego wyroku, czy też oceny zasadności orzeczenia Sądu pierwszej instancji, tak jak to się czyni w ramach kontroli instancyjnej, ale jest uprawniony jedynie do zbadania, czy ujawniły się nowe fakty lub dowody wskazujące na znaczne prawdopodobieństwo wadliwości wyroku skazującego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2017 r., sygn. akt III KO 53/16, LEX nr 2202488).

Konkludując, skazany nie wskazał żadnych okoliczności, które w świetle regulacji art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. oraz art. 540b k.p.k., uzasadniałyby przeprowadzenie postępowania wznowieniowego. Sąd Najwyższy nie dopatrył się również zaistnienia na gruncie przedmiotowej sprawy innej podstawy obligującej Sąd Najwyższy do rozważenia możliwości wznowienia postępowania z urzędu w oparciu o przepis art. 542 § 3 k.p.k.

Jednocześnie należy podkreślić, że instytucja wstępnej kontroli wniosku o wznowienie postępowania zawarta w art. 545 § 3 k.p.k. wprowadzona została po to, aby wyeliminować konieczność przeprowadzania różnego rodzaju czynności procesowych związanych z wnioskiem, który w stopniu oczywistym nie może doprowadzić do wznowienia. Niezasadne jest więc wyznaczanie obrońcy z urzędu,

skoro skazany nie podał w swoim wniosku jakichkolwiek okoliczności, które mogłyby być rozpatrywane w płaszczyźnie podstaw wznowienia postępowania.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.